

УДК 347.91/.95

**Інститут залишення заяви без розгляду
за новим Цивільним процесуальним
кодексом України:
форми реалізації та підстави застосування
залежно від виду заяви**

С. О. Короєд,
доктор юридичних наук, доцент

Здійснено аналіз положень нового Цивільного процесуального кодексу України та з'ясовано форми реалізації інституту залишення заяви без розгляду в цивільному судочинстві, який не обмежується лише позовними заявами. Інститут залишення заяви без розгляду віднесено до процесуальних санкцій, які зазвичай є наслідками неналежного здійснення заінтересованими особами своїх процесуальних прав. Здійснено класифікацію всіх заяв (документів), які можуть залишатися судом без розгляду, на чотири групи. Наведено характеристику підстав застосування інституту залишення заяви без розгляду залежно від виду заяви (документу); такі підстави об'єднано в три групи. Виділено види заяв, на залишення без розгляду яких може впливати заінтересована особа своїми діями чи бездіяльністю.

***Ключові слова:** цивільний процес, цивільне судочинство, правосуддя в цивільних справах, позов, заява, залишення заяви без розгляду, залишення позову без розгляду.*

Короед С. А. Институт оставления заявления без рассмотрения по новому Гражданскому процессуальному кодексу Украины: формы реализации и основания применения в зависимости от вида заявления

Анализируются положения нового Гражданского процессуального кодекса Украины, выяснены формы реализации института оставления заявления без рассмотрения в гражданском судопроизводстве, который не ограничивается только исковыми заявлениями. Институт оставления заявления без рассмотрения отнесен к процессуальным санкциям, которые обычно являются следствием ненадлежащего осуществления заинтересованными лицами своих процессуальных прав. Осуществлена классификация всех заявлений (документов), которые могут оставляться судом без рассмотрения, на четыре группы. Приведена характеристика оснований применения института оставления заявления без рассмотрения в зависимости от вида заявления (документа); такие основания объединены в три группы. Выделены виды заявлений, на оставление без рассмотрения которых может влиять заинтересованное лицо своими действиями или бездействием.

Ключевые слова: гражданский процесс, гражданское судопроизводство, правосудие по гражданским делам, иск, заявление, оставление заявления без рассмотрения, оставление иска без рассмотрения.

Koroied Serhii. The institution of leaving the application without consideration under the new Civil Procedural Code of Ukraine: forms of implementation and the basis for application, depending on the type of application

The analysis of the provisions of the new Civil Procedural Code of Ukraine has been carried out and the forms of implementing the institute for leaving an application without consideration in civil proceedings have been clarified, which is not limited only to lawsuits. The institution of leaving the application without consideration is referred to the procedural sanctions, which are usually the result of the inappropriate exercise, by the involved parties, of their procedural rights. It is carried out classification of all applications (documents), which can be left by court without consideration, into four groups. It is given characteristics of the grounds for the implementation of the institution of leaving application without consideration, depending on the type of application (document); such bases are combined into three groups. The types of applications are highlighted, for leaving without consideration of which the interested person may influence by his/her actions or inaction.

Keywords: civil procedure, civil proceedings, justice in civil cases, lawsuit, application, leaving the application without consideration, leaving the lawsuit without consideration.

Институт залишення заяви без розгляду давно відомий цивільному процесу. В навчальній літературі залишення заяви без розгляду розкривається як форма закінчення цивільних справ (провадження у справі) без ухвалення судового рішення за наявності точно встановлених у законі обставин, які свідчать про недодержання особою умов реалізації її суб'єктивного процесуального права – права на звернення до суду за

судовим захистом і можливість застосування яких не втрачена, а також у разі повторної неявки позивача без поважних причин, наслідком якої є можливість повторного звернення до суду з тотожним позовом¹.

У наукових публікаціях процесуальний інститут залишення заяви без розгляду теж висвітлюється науковцями передусім з точки зору позовної заяви, причому одні автори, які спеціально присвятили свої наукові праці цьому питанню, розглядають підстави для залишення позовної заяви без розгляду у зв'язку із неусуненням недоліків позовної заяви після відкриття провадження², у зв'язку із повторною неявкою позивача³ та на стадії апеляційного перегляду⁴. Інші автори розглядають це питання в контексті добросовісності здійснення позивачем права на залишення позову без розгляду та можливої компенсації відповідачу судових витрат⁵. Окремі автори розглядають у комплексі всі підстави залишення позовної заяви без розгляду⁶. Із наукових праць вбачається, що вчені-процесуалісти інститут залишення заяви без розгляду майже завжди пов'язують лише із залишенням без розгляду саме позовної заяви.

¹ *Курс цивільного процесу: підручник* / В.В. Комаров, В.А. Бігун, В.В. Баранкова та ін.; за ред. В.В. Комарова. Харків: Право, 2011. С. 613; *Цивільний процес України: академічний курс: підручник для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл.*; за ред. С.Я. Фурси. Київ: Видавець Фурса С.Я.: КНТ, 2009. С. 658.

² *Воробель У.Б.* Правові наслідки недотримання форми та змісту позовної заяви в цивільному процесі // *Часопис Академії адвокатури України*. 2011. № 10. С. 1-8.; *Братель О.Г.* Процесуальні особливості залишення позовної заяви без руху та повернення заяви при здійсненні цивільного / Веб-сайт Глобальної організації союзницького лідерства. URL: <http://goal-int.org/procesualni-osoblivosti-zalishennya-pozovnoi-zayavi-bez-ruhu-ta-povernennya-zayavi-pri-zdijsnenni-civilnogo-sudochinstva/>.

³ *Воробель У.Б.* Процедурні особливості залишення заяви без розгляду у зв'язку з повторною неявкою позивача // *Вісник Вищої ради юстиції*. 2012. № 1 (9). С. 73-93; *Селіванов М.В.* Неявка позивача як підстава для залишення позову без розгляду / Веб-сайт Юридичної фірми «Arbitis». URL: <https://www.arbitis.com/Selivanov-M-V-Nejavkaporizvacha-yak-pidstava-dlya-zalishennya-pozovu-bez-rozglyadu/>

⁴ *Воробель У.Б.* Застосування інституту залишення заяви без розгляду на стадії апеляційного перегляду судових рішень // *Часопис Національного університету «Острозька академія»*. Серія Право. 2012. № 2 (6). URL: <http://lj.oa.edu.ua/articles/2012/p2/12vurepsr.pdf>.

⁵ *Гасяк Я.В.* Добросовісність здійснення позивачем права на залишення позову без розгляду у цивільному судочинстві України // *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія Право. 2016. Вип. 38. Т. 1. С. 79-87.

⁶ *Мамницький В.Ю.* Інститут залишення позову без розгляду на сучасному етапі розвитку цивільного процесуального законодавства // *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія Юридичні науки. 2017. Вип. 4. Т. 1. С. 69-75; *Мамницький В.Ю.* Про деякі питання вдосконалення інституту залишення заяви без розгляду // *Цивільний процес на зламі століть: матеріали наук. практ. конф., присвяч. 50-річчю заснування каф. цив. процесу (м. Харків, 20-21 жовт. 2016 р.)* / за заг. ред. К.В. Гусарова. Харків: Право, 2016. С. 82-84.; *Коломієць Ю.М.* Залишення позовної заяви без розгляду як один з різновидів ускладнень під час розгляду цивільної справи судом першої інстанції // *Судова апеляція*. 2012. № 4 (29). С. 125-131.

Проте цей процесуальний інститут ширший і охоплює не лише позовні заяви, а й інші заяви (документи) в цивільному судочинстві, щодо кожної з яких Цивільний процесуальний кодекс України (далі – ЦПК) встановлює самостійні підстави залишення без розгляду. Такого комплексного дослідження всебічного погляду на процесуальний інститут залишення заяви без розгляду не проводилося. Тому аналіз форм реалізації та характеристика підстав застосування цього процесуального інституту залежно від виду заяви (документа) є важливими для розвитку теоретичних засад цивільного процесу.

Так, в юридичній літературі залишення заяви без розгляду (порядк із відмовою у прийнятті заяви, залишенням заяви без руху, закриттям провадження у справі внаслідок відсутності у заявника права на звернення до суду) відносять до процесуальних санкцій, які є наслідками неналежного здійснення заінтересованими особами своїх процесуальних прав. Ці санкції називаються процесуальними тяжкостями. Вони покладаються на особу, якщо вона здійснила належне їй право поза передбаченими законом умовами, тобто не у формах судочинства. Функція процесуальних тяжкостей полягає не тільки в тому, щоб викликати здійснення процесуальної дії, а й забезпечити додержання заінтересованими особами умов і порядку реалізації своїх процесуальних прав, використання судового захисту тільки у формах судочинства⁷.

Рішення про залишення заяви без розгляду належить у Рекомендаціях № R (81) 7 Комітету Міністрів Ради Європи від 14 травня 1981 р. «Щодо шляхів полегшення доступу до правосуддя» до санкцій, які повинні застосовуватися судом відносно будь-якої сторони, яка не здійснює необхідні процесуальні дії у встановлені законом або судом строки⁸.

Аналіз положень чинного ЦПК (в редакції від 3 жовтня 2017 року) свідчить, що інститут залишення судом заяви без розгляду застосовується щодо:

- а) залишення без розгляду заяви про відвід, якщо відвід заявляється повторно з підстав, розглянутих раніше (ч. 5 ст. 39);
- б) залишення без розгляду скарг, заяв, клопотань, якщо їх подання судом визнається зловживанням процесуальними правами (ч. 3 ст. 44);
- в) залишення без розгляду позову (позовної заяви, заяви) з різних підстав (ч. 3 і 4 ст. 57, ч. 10 ст. 84, ч. 6 ст. 135, ч. 2 ст. 136, ч. 13 ст. 187, ч. 5 ст. 223, ст. 257);

⁷ Курс цивільного процесу: підручник / В.В. Комаров, В.А. Бігун, В.В. Баранкова та ін.; за ред. В.В. Комарова. Харків: Право, 2011. С. 94.

⁸ Рекомендації Комітету Міністрів Ради Європи щодо доступності правосуддя у цивільних справах. URL: <http://um.co.ua/8/8-3/8-35196.html>.

г) залишення без розгляду документів, поданих після закінчення процесуальних строків (ч. 2 ст. 126); залишення без розгляду заяв та клопотань, які без поважних причин не були заявлені в підготовчому провадженні або в інший строк, визначений судом (ч. 2 ст. 222); залишення без розгляду зауважень щодо технічного запису судового засідання та протоколу судового засідання, поданих з пропуском строку їх подання (ч. 3 ст. 249); залишення без розгляду заяви про видачу виконавчого листа про примусове виконання рішення третейського суду, якщо її подано після закінчення встановленого строку (ч. 3 ст. 483);

д) залишення без розгляду заяви, якщо під час розгляду справи у порядку окремого провадження виникає спір про право, який вирішується в порядку позовного провадження (ч. 6 ст. 294); залишення без розгляду заяви про встановлення факту, що має юридичне значення, якщо під час розгляду справи буде виявлений спір про право (ч. 4 ст. 315); залишення без розгляду заяви про визнання втраченого цінного папера на пред'явника або векселя недійсним і відновлення прав на нього, якщо держатель втраченого цінного папера на пред'явника або векселя подасть заяву до суду про те, що він є його держателем (ч. 1 ст. 325); залишення без розгляду заяви про розкриття банком інформації, яка містить банківську таємницю, якщо під час розгляду справи буде встановлено, що заява ґрунтується на спорі, який розглядається в порядку позовного провадження (ч. 3 ст. 349);

е) залишення без розгляду заяви про усиновлення, якщо після ухвалення рішення про усиновлення, але до набрання ним законної сили заяву про усиновлення було відкликано (ч. 6 ст. 314);

ж) залишення без розгляду клопотання про надання дозволу на примусове виконання рішення іноземного суду, якщо клопотання і документи, що додаються до нього, не оформлено відповідно до вимог (ч. 4 ст. 466);

з) залишення без розгляду заяви про відновлення втраченого судового провадження, якщо провадження було відкрито та було встановлено, що мета звернення до суду, зазначена заявником, не пов'язана із захистом його прав та інтересів, або ж заявник відкликав заяву про відновлення втраченого судового провадження (ч. 2 ст. 492).

Наведені вище положення ЦПК стосовно форм реалізації процесуального інституту залишення заяви без розгляду дозволили нам всі заяви (документи), щодо яких може бути застосовано зазначений процесуальний інститут, об'єднати в такі групи:

І) заяви про відвід (оскільки заявлення завідомо безпідставного відводу, а також відводу, який вже було вирішено судом, належить згідно з

п. 1 ч. 2 ст. 44 до зловживань процесуальними правами), інші скарги, заяви (крім позовних), клопотання (подання яких може визнаватись зловживанням процесуальними правами і у зв'язку з цим підставою залишення їх без розгляду);

II) позови та інші заяви, якими порушується цивільна процесуальна діяльність (позовні заяви в позовному провадженні, заяви в окремому провадженні; заява про усиновлення; клопотання про надання дозволу на примусове виконання рішення іноземного суду; заяви про відновлення втраченого судового провадження);

III) будь-які документи (подані після закінчення процесуальних строків);

IV) заяви у справах окремого провадження (з мотивів виникнення спору про праву, який має розглядатися в позовному провадженні).

Проте лише за одним видом (назвою) заяви (чи іншого документа) не можна сформулювати уявлення стосовно підстав для її повернення, адже щодо одного і того ж виду заяв можуть застосовуватися різні підстави залишення без розгляду. Тому науковий інтерес становлять підстави застосування інституту залишення заяви без розгляду щодо заяв (документів) тієї чи іншої групи (із наведених нами вище чотирьох груп заяв).

Так, *першою підставою* застосування інституту залишення заяви без розгляду є факт (факти) зловживаннями заявником процесуальними правами при подачі відповідної заяви, скарги, клопотання (передусім це заяви, віднесені нами вище до першої групи). Ознаки зловживання процесуальними правами наведено у ч. 2 ст. 44. При цьому, на нашу думку, заяви, скарги, клопотання можуть бути залишені судом без розгляду безпосередньо на підставі ч. 3 ст. 44 (яка є загальною нормою) лише в тому випадку, якщо таких наслідків не передбачено в спеціальній статті Кодексу, яка безпосередньо присвячена регулюванню питань, пов'язаних з рухом тієї чи іншої заяви (заяви про відвід, позовної заяви, заяви в справах окремого провадження). До цієї підстави належать також окремі випадки залишення без розгляду заяв (позовних заяв, заяв, інших документів), віднесених до другої і третьої груп, зокрема:

а) залишення без розгляду позовної заяви у разі неподання учасником справи з неповажних причин або без повідомлення причин доказів, витребуваних судом, необхідних для вирішення спору (це правило стосується тільки позивача і поданої ним позовної заяви, оскільки в справах окремого провадження дія принципу змагальності обмежена) (ч. 10 ст. 84, ч. 3 ст. 294). Адже в цьому випадку позивач недобросовісно корис-

тується своїм процесуальним правом подавати докази (п. 2 ч. 1 ст. 43) і водночас недобросовісно виконує свій процесуальний обов'язок щодо доведення обставин, які мають значення для справи і на які він посилається як на підставу своїх вимог або заперечень (ч. 3 ст. 12), чим фактично вчиняє дії, спрямовані на безпідставне затягування чи перешкоджання розгляду справи (п. 1 ч. 2 ст. 44), що визнається зловживанням процесуальними правами. До речі, така підстава залишення позовної заяви без розгляду існувала тривалий час у п. 5 ст. 83 Господарського процесуального кодексу України. Пленум Вищого господарського суду України роз'яснював: якщо стороною (або іншим учасником судового процесу) у вирішенні спору не подано суду в обґрунтування її вимог або заперечень належні й допустимі докази, в тому числі на вимогу суду, або якщо в разі неможливості самостійно надати докази нею не подавалося клопотання про витребування їх судом, то розгляд справи господарським судом може здійснюватися виключно за наявними у справі доказами, і в такому разі у суду вищої інстанції відсутні підстави для скасування судового рішення з мотивів неповного з'ясування місцевим господарським судом обставин справи; крім того, неподання позивачем витребуваних господарським судом матеріалів, необхідних для вирішення спору, тягне за собою правові наслідки у вигляді залишення позову без розгляду на підставі п. 5 ч. 1 ст. 81 ГПК. При цьому неподання або несвоєчасне подання стороною у справі, іншим учасником судового процесу доказів з неповажних причин, спрямоване на затягування судового процесу, має розцінюватися господарським судом як зловживання процесуальними правами (п. 2.3, 3.13 постанови Пленуму Вищого господарського суду України від 26.12.2011 № 18 «Про деякі питання практики застосування Господарського процесуального кодексу України судами першої інстанції»);

б) залишення без розгляду позовної заяви у разі повторної неявки позивача в судові засідання без поважних причин або неповідомлення ним про причини неявки, крім випадку, якщо від нього надійшла заява про розгляд справи за його відсутності, і його нез'явлення не перешкоджає вирішенню спору (ч. 5 ст. 223). Адже такою поведінкою позивач недобросовісно користується своїми процесуальними правами брати участь у судових засіданнях і надавати пояснення суду (п. 2, 3 ч. 1 ст. 43) і не виконує процесуальний обов'язок з'являтися в судові засідання за викликом суду (п. 3 ч. 2 ст. 43) та обов'язок повідомляти суд про причини неявки в судові засідання (ч. 3 ст. 131). Тобто позивач цим фактично

вчиняє дії, спрямовані на безпідставне затягування чи перешкоджання розгляду справи (ч. 1, п. 1 ч. 2 ст. 44);

в) залишення без розгляду заяв та клопотань, які без поважних причин не були заявлені в підготовчому провадженні або в інший строк, визначений судом (ч. 2 ст. 222), адже цим сторона фактично допускає дії, що спрямовані на безпідставне затягування чи перешкоджання розгляду справи (ч. 1, п. 1 ч. 2 ст. 44);

г) залишення без розгляду позовної заяви з підстав перебування у провадженні цього чи іншого суду справи із спору між тими самими сторонами, про той самий предмет і з тих самих підстав (п. 4 ч. 1 ст. 257), а також якщо після відкриття провадження судом встановлено, що позивачем подано до цього самого суду інший позов (позови) до цього самого відповідача (відповідачів) з тим самим предметом та з однакових підстав і щодо такого позову (позовів) на час вирішення питання про відкриття провадження у справі, що розглядається, не постановлена ухвала про відкриття або відмову у відкритті провадження у справі, повернення позовної заяви або залишення позову без розгляду (п. 11 ч. 1 ст. 257). Оскільки подання декількох позовів до одного й того самого відповідача (відповідачів) з тим самим предметом та з тих самих підстав, або подання декількох позовів з аналогічним предметом і з аналогічних підстав, або вчинення інших дій, метою яких є маніпуляція автоматизованим розподілом справ між суддями визнається зловживанням процесуальними правами (п. 2 ч. 2 ст. 44).

Другою підставою застосування інституту залишення заяви без розгляду є факти невиконання особою у встановлений строк певних дій (зокрема, усунення недоліків чи подання додаткових документів або підтримання заявлених вимог), вчинення яких є необхідним для прийняття до розгляду чи продовження розгляду таких заяв (передусім це заяви, віднесені нами вище до другої групи), а також обставини, які перешкоджають подальшому розгляду заяви (заяви, віднесені нами до четвертої групи). До цієї групи підстав належать, зокрема, такі випадки залишення заяв без розгляду, які можна об'єднати в такі групи:

а) залишення без розгляду позову, поданого в інтересах іншої особи, яка має цивільну процесуальну дієздатність і яка не підтримує заявлених позовних вимог (ч. 3 ст. 57);

б) залишення без розгляду заяви (позовної заяви, заяви) у разі невнесення у визначений судом строк коштів для забезпечення витрат на професійну правничу допомогу (за клопотанням відповідача) (ч. 6 ст. 135), а

також у випадку, якщо у встановлений судом строк судові витрати не будуть сплачені (ч. 2 ст. 136);

в) залишення без розгляду позовної заяви, якщо провадження у справі відкрито за заявою, поданою без додержання вимог, викладених у ст. 175 і 177 Кодексу, та не було сплачено судовий збір і позивач не усунув цих недоліків у встановлений судом строк (ч. 11, 12, 13 ст. 187, п. 8 ч. 1 ст. 257); залишення без розгляду клопотання про надання дозволу на примусове виконання рішення іноземного суду, якщо воно не оформлено відповідно до вимог або до клопотання не додано всі перелічені документи (ч. 4 ст. 466); залишення без розгляду заяви про компенсацію судових витрат у разі неподання протягом встановленого строку відповідних доказів на підтвердження витрат, які сторона сплатила або має сплатити у зв'язку з розглядом справи (абз. 3 ч. 8 ст. 141);

г) залишення без розгляду позову, якщо позивач до початку розгляду справи по суті подав заяву про залишення позову без розгляду; (п. 5 ч. 1 ст. 257), а також залишення без розгляду заяви про усиновлення у разі відкликання заяви про усиновлення після ухвалення рішення про усиновлення, але до набрання ним законної сили (ч. 6 ст. 314);

д) залишення без розгляду заяви у справах окремого провадження, якщо під час розгляду справи у порядку окремого провадження виникає спір про право, який вирішується в порядку позовного провадження (ч. 6 ст. 294); залишення без розгляду заяви про відновлення втраченого судового провадження, якщо мета звернення до суду, зазначена заявником, не пов'язана із захистом його прав та інтересів або заявник відкликав заяву про відновлення втраченого судового провадження (ч. 2 ст. 492).

Третьою підставою застосування інституту залишення заяви без розгляду є факт (факти) подання відповідних заяв, скарг, клопотань (документів) з пропуском процесуальних строків на їх подачу та відсутність поважності причин його пропуску (ч. 2 ст. 126, ч. 1 ст. 127). Ця група підстав залишення без розгляду застосовується щодо всіх видів заяв по суті справи (крім позовної заяви), інших заяв та клопотань, які без поважних причин не були заявлені в підготовчому провадженні або в інший строк, визначений судом (ч. 2 ст. 222), апеляційних і касаційних скарг, зауважень щодо технічного запису судового засідання та протоколу судового засідання, заяв про видачу виконавчого листа про примусове виконання рішення третейського суду тощо.

Усі проаналізовані вище підстави залишення заяв без розгляду дозволяють класифікувати їх за волевиявленням учасника справи, який їх подав, на: а) підстави залишення без розгляду, які не залежать від воле-

виявлення заінтересованої особи (наприклад, випадки, передбачені ч. 6 ст. 294); б) підстави залишення без розгляду, які реалізуються лише за волевиявленням заінтересованої особи (це випадки, передбачені п. 5 ч. 1 ст. 257 та ч. 6 ст. 314); в) підстави залишення без розгляду, які можуть наставати для заінтересованої особи як об'єктивно, так і внаслідок її бездіяльності чи навіть умислу (наприклад, випадки, передбачені ч. 10 ст. 84, ч. 5 ст. 223, ч. 2 ст. 222, п. 4 ч. 1 ст. 257, п. 11 ч. 1 ст. 257, ч. 6 ст. 135, ч. 2 ст. 136, ч. 3 ст. 57, п. 8 ч. 1 ст. 257, ч. 4 ст. 466, абз. 3 ч. 8 ст. 141).

Таким чином, проведене нами дослідження форм реалізації інституту залишення заяви без розгляду та підстав його застосування залежно від виду заяви в цивільному судочинстві дозволяє по-новому поглянути на природу вказаного процесуального інституту (який, з одного боку, в низці випадків застосовується в інтересах відповідача, а в інших – забезпечує завдання цивільного судочинства та дотримання цивільної процесуальної форми), більш повно усвідомити його роль у цивільно-процесуальному регулюванні здійснення правосуддя в цивільних справах, краще зрозуміти правила нормативно-правової побудови статей Кодексу, які визначають підстави залишення без розгляду тієї чи іншої заяви, а також допомогти в навчальних цілях при вивченні теоретичних засад цивільного процесу.

Koroied Serhii. The institution of leaving the application without consideration under the new Civil Procedural Code of Ukraine: forms of implementation and the basis for application, depending on the type of application

The Institute of leaving without a consideration, has long been known to civil process. In the legal literature procedural institute for leaving of the claim without the consideration is reviewed by scientist primarily from the point of view of the lawsuit. However, this procedural institution is wider and covers not only lawsuit, but also other applications (documents) in civil judicial proceedings, for each of which the Civil Procedural Code of Ukraine (hereinafter – the CPC) establishes independent grounds for leaving without consideration. Such a complex study of a comprehensive view of the procedural institute of leaving an application without consideration was not carried out. Therefore, an analysis of existing forms of implementation and a description of the grounds for the use of this procedural institute, depending on the type of application (document), is important for the development of the theoretical foundations of the civil process and aims at in our article.

In the legal literature, leaving the application without consideration (along with the refusal to accept the application, leaving the application without movement, the closure of proceedings on the grounds of absence of the applicant's right to apply to the court) refer to procedural sanctions, which are the consequence of improper implementation of the procedural rights of interested parties. The specified sanctions are called procedural encumbrance. They impose on a person if she has exercised her

due right outside the conditions enshrined by the law, that is, not in the form of proceedings.

It is analyzed provisions of the CPC regarding the forms of implementation of the procedural institute of leaving the application without consideration allowed the author to combine all the applications (documents), that the procedural institute may apply, into the following groups: I) statements on disqualification of judge (since the application on disqualification that has already been resolved by court, according to item 1, part 2, article 44 is considered as abuse of procedural rights), other complaints, statements (other than lawsuits), petitions (submission of which may be considered an abuse of procedural rights and in this regard, the grounds for leaving them without consideration); II) lawsuits and other applications that violate civil procedural activities (statements of claim in a lawsuit, applications in separate proceedings, application for adoption, application for granting a permission for enforcement of a foreign court judgment, consideration of applications for the restoration of lost court proceedings); III) any documents (filed after the expiration of the procedural deadlines); IV) applications in cases with separate proceedings (on the grounds of the dispute about the right that must be considered under action proceedings).

The reasons for applying the institute of leaving application without consideration in relation to the applications (documents) of one or another group are allocated. Thus, *the first reason* for the application of the institution to leave the application without consideration is the fact (facts) of the applicant's abuse of procedural rights upon filing the relevant application, complaint, petition (first of all, the statements assigned above to the first group). This ground also includes separate cases of leaving without consideration of applications (lawsuits, applications, other documents), assigned to the second and third groups. *The second reason* for applying the institution of leaving the application without consideration is the fact that the person fails to perform certain actions within the prescribed period (in particular, eliminating deficiencies or submitting additional documents or maintaining the stated requirements), the execution of which is necessary for taking into consideration or extension of consideration of such applications (the statements assigned above to the second group), as well as the circumstances preventing further consideration of the application (statements assigned to the fourth group). *The third reason* for the application of the institution of leaving the application without consideration is the fact (facts) of filing the relevant applications, complaints, petitions (documents) with the omission of procedural deadlines for their filing and the absence of valid reasons for its omission (Part 2, Article 126, Part 1, Article 127).

All the above analyzed grounds for the leaving of applications without consideration allow them to be classified according to the will of the participant who filed them: a) reasons for leaving without consideration which do not depend on the will of the involved person; b) reasons for leaving without consideration, which are realized only upon the will of the interested person; c) reasons for leaving without consideration, which may appear to the interested person both objectively and as a result of its inactivity or even intent.

Keywords: civil procedure, civil proceedings, justice in civil cases, lawsuit, application, leaving the application without consideration, leaving the lawsuit without consideration.